

הכbesch אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבבים. ותירץ הגה' צ' רבינו שמשו' ופאלא הריש' צ' ל', שכן שיניתה התורה בלשונה לממדנו שלילדים הם לא כבשים, אלא כל יחיד וייחיד מהם הוא 'אחד' ולא סתם 'מספר' - שני שלישי וכו'. כל אחד הוא ראשון ואחריו בעולם - בן ויחיד מיוחד, שהרי לכל אחד שליחות וערך בפני עצמו. עניין זה מרומז גם בנוסח ההגדה של פסח: "כגンド ארבעה בנימם דברה תורה, אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאין יודע לשאול", וכואורה תיבות אחד ד' פעמים נראה כמויתר, מודיע לא קיצר ואמר: "כגנד ארבעה בנימם דברה תורה, חכם, רשע, תם ושיינו יודע לשאול", כי בא לממדנו, שככל הינו עולם בפני עצמו, וממילא אף חינוכם יהיה לכל אחד לפי רוחו. והוא מן העבודות הקשות שבמקdash - להיכנס ללבו של כל אחד ואחד, ומיצינו מעלה זו אצל משה ריבינו, שבחלתו הלק' אחר הצאן שנאבך, כמו שנאמר: "וימשה היה רוחה", ואמרו חז"ל (שמורי' פ"ב ב) שאחד מן הצאן ברוח מן העדר, ובחלתו רדף אחריו ונוהג בו מדת רחמנות, ולמן זכה להיות מנהיגן של ישראל. וביאר הרה' רק' רב' אברהם מסטריקוב זי"ע, כי רק משוט שהבין משה שלכל כבש וכבש יש חשיבות מיוחדת לבן היה יכול להיות רבן של ישראל, אלא כל ילד וילד הוא עולם להתייחס אל אחד כבא מן הכלל, ועל האב לנסת להיכנס למצוות הפרט של מלא בפני עצמו, ועל שם להנסתו להיכנס למצוות הפרט של בנו זה ושם להאריך לו את הדרך.

8. נר למאור על פרשיות התורה פרשת יתרו

זאת תורה השמיעה - "וישמעו יתרו כהן מקין חתון משה את כל אשר עשה אלקיהם... וניבא יתרו..." "וישמעו יתרו" - "ויבוא יתרו"? יתרו שמע בא, ואילו כל העמים אשר שמעו ורגזו - "שמעו עמים ירגזון" - שמעו ונתחלו, פחו' ונבהלו, שמעו ולא באו. משמע, שמייעוטן לא הייתה שמיעה, שאם לא כן הייתה הפרשה מתחילה "ויהי כسمו כל מלכי האמורוי". "וישמע יתרו" - יתרו ישב בכבודו של עולם, אולם אוזניו היו קשיבות בכל רוח בעולם הרוח. יתרו, זו הייתה דמות טראגית, מתבלטת, מהפחתת, מבקשת אלוקים. "עתה ידעת כי גודול ה' מכל האלוקים" אמר יתרו - "מלמד שהיתה מכיר בכל עבדות זורת שבulous, שלא הניח עבודה זורה שלא עבדה". חז"ל אינו מדברים כאן בגנותו של יתרו, בקהלות דעתו. אלא להיפך - בשבחו, בחיפויו התמידים, שיינו ברוכים לא רק ביטוריהם נפשיים אלא גם בסבל חומריו וחברתיו מתמשך. "ויבואו הרועים ויגרשו - רב שבחים, ופרש לו מעבודה זורה, ונדוחו מעצמם. ויגרשו - מפני הניזדי". הרי פרט זה למד על הכלל כולו יצא, שמרוחו וישטמוו בעלי מקין. הוא בשלו, הוא בדרכו הלוך ילק' לחפש את האמת, את עבודת אלוקי אמת. והנה הגיעו אליו השמואה, צעו נעו מיתרי הלב, והশמואה חדרה עמוק - ויבוא יתרו! ושליך שיגור להודיעו למשה: לא כמלואה לאשתך בתاي, ולבניך נכדי באתי, אלא בפירוש: "אני חותנק יתרו בא אליך" - אליך אני בא, לכrouch ברך בפני אלוקיך, להרכין ראש בפני שליחו נאמן ביתו. חפשתי ובקשתי את שאהבה נפשי, והנה מצאתי - "עתה ידעתה"!

הנה זאת תורה השמיעה, תורה האוזן. דוד המלך משבח ואומר: "אוזנים כריית לי" - הוא יודע שכבודות האוזן, אטיימתה וסתימותה יכולים להגיע למימדים כאלה שיש צורך בחפירה ובכרייה כדי להשיר את שכבות החול והבוץ הסוטומות את האוזניים, ואני נונתנות לשם בהן. הוא מודע לה' אשר כרה לו בור באוזני למן יישמע, למען יבין, למען יקשב לצלילים הזקנים של דבר ה'. כי אכן אם נשווה את האוזניים של "שמעו עמים ירגזון" לעומת אוזניו של יתרו, נמצא כי מරחקים עצומים והבדלים גדולים בין דקוטן של האחرونויות לטיטומן של הראשונות. אמרו חז"ל בפרשנת נזיקין: "חרישו (לעבד של חברו) נונן לו דמי כולו". למדנו: האוזן היא האדם! נקבע עניינה של השמיעה בראש הפסוק הייסודי בחמי אדם מישראל, בראש היסוד, והשורש של קבלת עול מלכות שמיים - "שמעו ישראל". מה נאה היא, אפוא קביעת פרשת יתרו, פרשת השמיעה, בהקדמה למעמד הר סיני, בהקדמה לקבלת התורה. שמע ישראל! הנה כך צרכיהם לשמעו, זאת תורה ההקשבה!

1. שמות פרק י
 (א) וישמעו יתרו להן מכך חתון משה את כל אשר עשה אלהים למשה לישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים :
 (ב) ניקח יתרו חתון משה את צפירה אשת משה אחר שלוחקה :
 (ג) ואת שני בנים אשר שם האחד גרשם כי אמר לך כי קיתתי בארץ נCKERה :
 (ד) ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי בעזרי ניאלני מחרב פרעה :

2. רשיי שמות פרק י
 (א) וישמע יתרו - מה שמועה שמע ובא? קרייתם סוף ומלחמת עמלק: יתרו - שבע שמות נקרוו לו: רוואל, יתר, יתרו, חובב, חבר, קני, פוטיאל... (ב) אחר שלוחה - כאשר אמר לו הקב"ה במדין: "לך שוב מצרים", "ויצא אחריו לקראותו... ויפגשו בהר האלים". אמר לו: מי הם הללו? אמר לו: זו היא אשתי שנשאתי במדין ואלו בני. אמר לו: והיכן אתה מוליכן? אמר לו: למצרים. אמר לו: על הראשונים אלו מצערם, אתה בא להוציא עליהם?! אמר לה: לכני אל בית אביך, נטהה שני בניה והלכה לה: (ד) ויצלני מחרב פרעה - כשגilio דtan ואבירם על דבר המצרי ובקש להרוג את משה, נעשה צוארו כעמוד של שיש:

3.aben עזרא שמות פרק י
 (ד) ואל תתמהה על הכתוב שהואר או אמר אשר "שם האחד גרשם" ואחר כן "וישם האחד אליעזר", כמו כן דרך הלשון לומר פעמי השני ופעם האחד, כמו: "שם האחד בוצץ ושם האחד סנה". ואחר שפירשתי שאלייעזר הוא הקטן, והוא היה בן שמונת ימים בלבד משלת משה ממדין אל מצרים, איך יאמר "ויצלני מחרב פרעה", וזה הטעם היה ראוי לבן הרראשון! דע כי משה, עפ"י שרבה הארץ מדיין - היה לו פחד מפרעה, כי שלום היה בין מצרים ובין מדיין. וכך אמר לו השם: "לך שוב מצרים כי מתו כל האנשים", וזהו: "וימת מלך מצרים", אז בטח לב משה, ואמר "ויצלני מחרב פרעה".

4. חזקוני שמות פרק י
 (ד) ושם האחד אליעזר - אעפ"י שהוא בן שני, כתוב בו "האחד", לפיו ששמו נקרו על מאורע ראשון שארע לו, שעליו ברוח מצרים ונדמה לו כאילו הוא ראשון...

5. ריב"א שמות פרק י
 (ד) האחד אליעזר - לכך לא נאמר: "וישם השני", לפי שהיה זמן בין לידות גרשום לילדות אליעזר... כי אלהי אבי בעזרי - לא נאמר "כי אמר", כמו שאמר: "גר היה בארץ נCKERה", לפי ממשה כתוב ספרו והיה אומר כל שעיה: "אלהי אבי בעזרי", ואלו כתוב "אמיר משה", אמר לפיו שעיה, **בשם ר' יחיאל**:

6. צורר המור שמות פרשת יתרו
 והזכיר שלחק את צפורה ואת שני בנה שמייה אשר שם האחד גרשם, ואעפ"י שזכירת השמות מיותר בכאן וסבירם ג' כי אולי הטעם בזה להזכירנו שם השני שבעת מילתו לא הזכיר שמו, לנו אמר: "וישם האחד אליעזר" וגוי. והרצון אצלי כמו שרצה תמיini למללה, כי אלו השמות היו רמז לגאות ישראל. וכמו שאמרו: מה שארע לאבות - סימן לבנים. ולכן אמר משה: כמו שאני היהתי גור בארץ נCKERה, והש"י הפרק בארץ עניי והצליini מחרב פרעה - כן עתיד הש"י לעשות לישראל מתחת יד פרעה. ולכן יתירו שידע זה הסוד ושמי כי הוציא ה' את ישראל ממצרים, אמר: עכשו עת רואי להוליך האשה והבנים, אחר שהם היו סימן הנגולה ונתקיימה. וזהו "אשר שם האחד גרשם", ושם האחד אליעזר, וכן יציל לבני. וזהו: "ברוך ה' אשר חיל את תוכם מיד פרעה". ואמיר: "וישם האחד אליעזר", והוא רואי שיאמר: "ישם השני"! וכותב הגאון כי הטעם בזה, לפי שאלייעזר הוא רומז לשמו של הקב"ה שנקרו אחד, שנאמר: "הלא אל אחד בראננו", لكن לא רצה להזכיר בו שני, כי הוא אחד ואינו שני, רק עם שווים אל יתערב.

7. הרב אברהם אלימלך בידרמן שליט"א
 בפרשא: "שם האחד גרשום... ושם האחד אליעזר", וכגדתיב: "את צ"ב, שהיה צריך לומר "ישם השני אליעזר", וכגדתיב: "את